

S. Sayısı : 250

Sayımlar Kanunu tasarısı ve İçişleri ve Bütçe Komisyonları raporları (1/527)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 556, 6/1104

25 . III . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Bakanlar Kurulunca 21 . III . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan, Sayımlar Kanunu tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

Sayımlar Kanunu gerekçesi

A) Giriş :

İktisadi kalkınma gayretlerimizi Millî kalkınma plânlarına bağlamak ve Avrupa milletleriyle yapılmakta olan ve yıllık iktisadi plânlara dayanacak bulunan iktisadi iş birliğini dış mübadele ve münasebetlerimizin mihverî haline getirmek bahis konusu olduğu bir zamanda her şeyden önce memleketimizin iktisadi imkânlarının sarîh ve rakamlarla ifade edilen bir şekilde tesbiti lâzım-gelmektedir. Millî savunma tedbirlerimizin de geniş ölçüde insan tesis ve malzeme varlığımıza ve bu varlıkların en münasip şekilde kullanılmasına dayanacağı aşîkâr bulunması, çeşitli sayımlar yapılması konusunu en âcîl ihtiyaçlarımız arasına sokmaktadır.

Bundan 21 sene kadar önce Cumhuriyet Hükümeti tarafından yurdumuza ilk defa getirilen İstatistik Mütchassısı Camille Jacquard her şeyden önce memleket ölçüsünde üç büyük iktisadi envanter yapılmasını ileri sürmüş ve ekonomik faaliyetleri iktisadi plânlara göre tertipleme fikrinin henüz çok taraftar kazanmamış olduğu daha o devirde bile kendisinin teklifleri derhal kabul edilerek 1927 yılında biri nüfus diğeri ziraat ve üçüncüsü de sanayi sayımı olmak üzere üç sayım yapılmıştır. Bu tarihten sonra nüfus sayımları beşer yıllık fâsılalarla üç defa tekrarlanmış, ziraat ve sanayi sayımlarını ise tekrarlamak kabil olamamıştır.

1950 yılında yapılacak dünya nüfus ve ziraat sayımlarına memleketimizin de katılması lüzumu ve yurdumuzda bugüne kadar hiç yapılmamış olan ve sanayi ve ticaret müesseselerinin hepsini ihtiva eden bir iş yerleri sayımı yapılması zarureti çeşitli sayım işlerini topyekûn tedvin edecek bir sayımlar kanunu hazırlanmasını ve sayımların âdeta tamamlayıcısı olan iktisadi anketler meselesinin de bu kanun çerçevesi içinde mütalâa edilmesini faydalı kılmış bulunmaktadır.

a) Nüfus sayımları :

Memleketimizin en kıymetli varlığını ve bütün ekonomik ve sosyal olayların kaynağını ve millî savunmamızın temelini teşkil eden nüfusumuzun kemiyet ve keyfiyet itibariyle terekkününü ve bunun zaman itibariyle tahavvüllerini kavramak maksadı ile yapılmakta olan ve esasen beş senede bir tekrarlanan nüfus sayımlarına bundan böyle de devam edilmesi lâzımgelmektedir.

Nüfus hareketleri istatistiklerini muntazaman yürüten memleketlerde bile nüfusun keyfiyet bakımından inkişafını takip edebilmek için sayımların muntazam fâsılalarla tekrarlandığı düşünülecek olursa ölüm ve doğum istatistiklerimizin daha uzunca bir müddet gereği gibi yürütül-

mesine imkân bulunamayacak olan memleketimizde yalnız nüfus artışını tesbit ihtiyacı karşısında bile, bu sayımların muayyen fâsülalarla yapılmasındaki zaruret açıkça anlaşılmaktadır.

Bugüne kadar yapılan sayımlarda nüfusumuzun cinsiyet, yaşlar, medeni hal, okur yazarlık, mâlûliyet, tabiiyet, dil ve din, doğum yeri ve meslek bakımından vasıfları tesbit edilmiş olup bundan sonraki sayımlarda ise bu vasıflarla birlikte, ailelerin terekkbü, kadınların velûdiyeti, okur yazarların tahsil dereceleri, faal nüfusun meslek ihtisası ve devamlı meslekler ile çalışan iş sahalarına göre ayrılışı, muvakkat işsizlik durumu ve sebepleri, gündelik ve aylıkla çalışanların gündelik kazançları, meskenlerin mülk ve kira evi itibariyle ayrılışı ve aylık kira kıymetleri v.s. hakkında memleketin sosyal ve ekonomik hayatını esaslı bir şekilde ilgilendiren yeni yeni bilgiler toplanması düşünülmektedir.

h) Ziraat sayımları:

Takriben üç milyon çiftçi ailesine hitab edecek ve bu ailelerin her biri ile ayrı ayrı temas edilerek soru cetvelleri doldurmak suretiyle yapılacak ziraat sayımı neticesinde: Topraklarımızın ekiliş ve işletme büyüklükleri itibariyle ayrılışı, meyvalı ve kerestelik ağaç servetimizin dağılışı, hayvan mevcutlarımızın cinslere ve yaşlara göre bölünüşü, ziraat makine ve aletleri mevcutları ile bunların cinsler ve bölgeler itibariyle ayrılışı, ziraat nüfusumuzun çeşitli çalışma kollarına göre dağılışı ve bu en kıymetli iş gücü kaynağımızdan daha fazla kıymetlendirmeyi bekleyen kısımların ihtisas gruplarına ve bölgelere göre bölünüşü, köylerdeki ziraat sanatlarımızın umumî durumu, çeşitli mahsullerimizin ekilen saha ve hayvan mevcutları itibariyle senelik randımanları ve çiftçi nüfusu başına ve ziraat aletlerine göre verimleri anlaşılacaktır.

Ziraat sayımlarından, bu sayılan malûmattan ayrıca, millî gelir hesapları ile zirai kalkınma plânlarını müspet bilgilere istinat ettirmek, istikrarlı bir fiyat politikası ile uzun süreli bir hayatı ucuzlatma programı tatbik etmek, zirai kredi ve zirai teşkilâtlanma dâvaları ile dış ticaret siyasetimizin dayanacağı mesnetleri ortaya çıkarmak, istihsali teşvik edici ve teklif adaletini istihdaf eden bir vergi sistemi veya fiyat nizamının tesisinde göz önünde tutulması gereken doneleri elde etmek gibi çok önemli tetkiklerden faydalanmak ve böyle tetkiklere yarıyacak müspet rakamlara varmak kabil olacaktır.

Her sene tekrarlanan zirai istihsal istatistiklerinin, bütün memleketlerde tahminlere dayanılmakla beraber, memleketine göre iki yılda veya beş veyahut on yılda bir tekrarlanan sayımlarla kontrol ve bu sayımlara göre tashih edildiği göz önüne getirilir ve memleketimizde ancak ilk defa 1927 yılında yapılan ve tabiatıyla bir deneme mahiyetini aşmayan ilk zirai tahrirden bugüne kadar 21 sene geçtiği düşünülürse, senelik zirai istihsal tahminlerimizin ıslahı bakımından da en yakın bir gelecekte genel bir ziraat sayımı yapılmasının zaruri olduğu görülür.

c) İş yerleri sayımları :

Ziraat sayımlarının şumulüne girmiyen bütün işletmeleri istisnasız olarak kavriyacak ve her türlü sanayi ve ticaret müesseselerine hitap edecek olan, «İş yerleri sayımı» şehir ve kasaba ve köylerimizdeki bütün fabrikalar ve ticarethaneler ile küçük sanat müesseselerine, bankalar, sigortalar, ambarlar ve nakliye şirketleri ile sinemalar, hamamlar, berber dükkânları, bakkallar, kasaplar ve sebzeçiler vs . . . her türlü iş yerlerine, doktor muayenehaneleri ve avukat yazıhaneleri gibi serbest meslek erbabının çalışma yerlerine ayrı ayrı soru kâğıtları doldurtulmak suretiyle yapılacaktır.

Cevapların işlenmesinden de : İş yerlerinin memleket içindeki dağılışı ile bunların kanuni hüviyetleri, çalışanlar sayısı ile bunların iş mevsimlerine göre tahavvülleri ve meslekî ihtisas derecelerine göre ayrılışları, ödenen ücretler ve maaşlar ile bunların idare elemanları ve işçiler arasında ve meslek grupları itibariyle ayrılışı, binalar ve makineler ve kuvvet santralleri gibi sabit tesislerin kapasiteleri ile evsaf ve kıymetleri, istihsal için kullanılan akar yakıt, elektrik, kömür ve emsali işletme malzemesiyle mamüllerin terkebine giren hammadde ve diğer malzemenin miktar ve kıymetleri, bunlara mütâallik olmak üzere yapılan mubayaaların yerli ve yabancı memleketler menşeli olmak itibariyle ayrılışı, imalâtın yerine göre miktar ve kıymetleriyle yaratılan çeşitli hizmetler ve yapılan satış ve cirolar ile iş hacminin faaliyet kolları ve neveleri itibariyle

ayrılışı, çalışılan iş günü itibariyle imalât ve satışların hacmi, makinelerin randımanları hammadde ve işletme malzemesi ile mamul stokları vs . . . hakkında sarıh bilgiler elde edilebilecektir.

İş yerleri sayımları neticesinde elde edileceği yukarıda belirtilen malûmat millî gelir ve millî servet tahminlerinin müspet bilgilere istinat ettirilmesine, sanayi ve millî kalkınma plânlarımızın geniş ölçüde hususi teşebbüs sahasına teşmiline, istihsal artırıcı ve teşvik edici Devlet tedbirlerinin alınmasına imkân verecek tetkiklerin yapılmasını ve millî savunma gücü münasebetiyle alınacak tedbirlerin ayarlanmasına yardım edeceği gibi bilhassa istihsal faaliyetindeki tahavvülleri yakından ve meselâ aydan aya takibe imkân verecek sınıai istihsal endeksleri ile ticari iş hacmi endekslerinin tanzimine esas olacak malzemeyi sağlayacaktır. Sayım neticeleri, bundan başka tüccar, sanayici bankacı, sigortacı, nakliyecii vs.. gibi hususi teşebbüs sahiplerinin kendi işlerini geliştirmek ve dolayısıyla memlekette yeni iş sahaları açmak bakımından sarf edecekleri gayretlerde doğru istikameti bulmalarına imkân verebileceği gibi memleketin ticari ve iktisadi bünyesinin yeter derecede teferruat ve sıhhatle bilinmemesinden doğabilecek yanlış adımların atılmasını da önleyecektir.

ç) Diğer sayımlar :

Tâli derecede ehemmiyetli olan çeşitli sayımların da yapılmasında ve zaman zaman tekrarlanmasında zaruret görülmektedir. Çok defa nüfus sayımları ile beraber yapılmasında tasarruf bakımından fayda görülen ve millî servetin en mühim bir kısmı olan binaların sayımı ile meskenler hakkında da etraflı bilgiler edinmek ve mesken dâvasının hakiki durumunu anlamak kaabil olur. Bu gibi sayımlar neticesinde meskenler ve içinde oturanlar sayısı, odalar sayısı, büyük tamir ihtiyaçları, eskilik ve yenilik, durumu, yıkanma ve ısınma ve aydınlatma tertibatı ile bu ihtiyaçların karşılanma şekli, kira bedeli ve mülk kıymeti, binanın borç durumu, su ve yakıt masrafları v.s... bilgiler toplamak ve bunlara dayanarak da memleketin muhtelif yerlerindeki mesken durumu ve ihtiyaçları, mesken politikasına kemiyet ve keyfiyet bakımından verilmesi gereken istikamet, inşaat faaliyeti ve inşaat malzemesi sanayii ile ilgili olmak üzere alınabilecek tedbirlerin neler olabileceği hakkında müspet görüşlere varmak imkânı bulunur.

B) Kanun tasarısındaki bâzı maddelere ait izahlar;

Aşağıdaki maddelere ait izahlarda, yalnız bu tasarının getirdiği yeniliklere temas edilmiş evvelki nüfus sayımı kanununda mevcut bulunan hükümlerin izahı cihetine gidilmemiştir :

Madde 1 : Nüfus Sayımlarının beş yılda bir ziraat ve iş yerleri Sayımlarının da on yılda bir yapılması istenmesinin sebebi sayımları ilgilendiren sosyal ve ekonomik konuların zaman itibariyle gelişmesini takip etmek, tahlil ve mukayese imkânlarını kolaylaştırmak ve sayım neticelerine dayanarak tesis edilen çeşitli istatistiklerin zaman zaman sıhhatini kontrol ederek gerekli tashihlerin yapılmasını temin etmektir.

Madde 2 : Sayımların çok büyük masraflarla yapılabilmesi ve geniş ölçüde yurttaşlara külfet tahmil etmesi bu mesainin evvelden çok iyi tertiplenmesine imkân verecek her türlü tetkik ve tedbirleri haklı göstermektedir. Bu itibardır ki memleket ölçüsünde yapılacak büyük sayımlarda başarısızlıkla karşılaşmamak ve masraflar ve emeklerin boşa gitmemesini sağlamak için tatbik edilecek usuller ve memleket şartlarına göre alınacak tedbirleri tecrübe ve icabında ıslah etmek maksadı ile deneme sayımları yapmak zarureti vardır. Umumi sayımların sıhhatini kontrol etmek ve bu sayımların büyük kitleye hitap etmesinden dolayı mahdud sorularla yetinilmesi neticesinde derinleştirilemeyen birçok hususlarla ilgili daha etraflı bilgiler toplamak için sayımlar esnasında sondaj anketleri yapmak ve hattâ iki sayım devresi arasında çok defa beş veya on yıl gibi uzunca bir zaman geçeceğinden memleket bünyesinde bu devre içinde vukubulacak değişiklikleri de kavrayabilmek için umumi sayımlara nispetle çok az masrafla yapılabilen kısmi sayımlar ve sondaj anketlerinin zaman zaman tekrarlanması icap edecektir.

Madde 3 : İzahı giriş kısmındadır.

Madde 4 : Bu sayımların daima memleket ölçüsünde büyük işler olması ve kısa bir zaman içinde icrasını ve binlerce ve hattâ on binlerce yurttaşın vazifelendirilmesini icabettirmesi Devletin çeşitli teşkilâtı ile geniş iş birliğini zaruri kılmaktadır. Hattâ mahdud sayıda memurlarla yapılan anketlerde de muhtelif bakanlıkların ihtisas konuları üzerinde çalışılacağından çeşitli teşki-

lâtin mütehasşıs elemanların iş birliğine katı ihtiyaç olacaktır. Nüfus sayımlarında Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtı, ziraat sayımlarında Tarım Bakanlığı teşkilâtı, sanayi ve ticaret sayımlarında Ekonomi Bakanlığı ile Ticaret ve Çalışma Bakanlıkları teşkilâtı ve her sayımda muhakkak ki, İçişleri Bakanlığı teşkilâtı ile beraber çalışmak zaruri olacaktır. Devamlı iş birliğinin sağlanması için de bir «Merkez sayım komitesi» nin kurulması derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Madde 5 : Sayım işlerinin kanun ve yönetmeliklere göre mahallinde hazırlanması ve yürütülmesi hususunda mahallin idare üstlerine yardımcı olarak çalışmak üzere icabeden yerlerde mahallî sayım komiteleri kurulmasının faydalı olacağı şimdide kadar yapılan nüfus sayımlarından elde edilen tecrübelerden anlaşmıştır.

Madde 6 : Nüfus sayımlarının bugünkü teamüle göre bir günde bitirilmesi zarureti karşısında (150 000) kadar sayım memuru kullanılması ve bu işin mümkün olduğu kadar az masrafla yapılması için de mahallî unsurlarla çevrilmesi icabetmekte ve dolayısıyla bütün okur yazar nüfusun yardımı sağlanmak istenmektedir. Diğer sayımların daha mahdut bir kitleye hitap etmesi ve daha geniş bir devreye yayılması dolayısıyla daha az sayım memuruna ihtiyaç göstermesinden sayım memuru olarak bütün okur yazar yurttaşları görevlendirmek zarureti duyulmamaktadır.

Madde 7, 8, 9, 10 : İzaha muhtaç değildir.

Madde 11, 12, 13, 14, 15 : Bu hükümler 4729 sayılı 10 . V . 1945 tarihli Genel Nüfus Sayımı hakkındaki Kanundan alınmıştır.

Muvakkat maddeler :

Madde 1 : Memleketimizde esasen her beş senede bir defa yapılmakta olan ve numarataj dolayısıyla binalar durumunu da kısaca tesbit eden nüfus sayımlarının sonuncusu 1945 yılında yapıldığına göre 1950 de tekrarlanması lâzımgelmektedir. Birleşmiş Milletler Teşkilâtının teşebbüsü ile dünyada ve aynı yılda yapılacak olan nüfus sayımı da 1950 senesine rastlıyacağından memleketimizde yapılacak sayımın neticelerini bütün dünya memleketlerindeki nüfus durumu ile kolayca ve faydalı bir şekilde mukayese etmek imkânları da tahakkuk edebilecektir. Uzun sürecek olan hazırlıklara 1949 yılında başlamak zarureti vardır. Bu sayımın icrası için 1950 yılında 1 000 000 lira, tasnifler ve yayım için de 600 000 lirası 1951 de ve 400 000 lirası 1952 de olmak üzere üç yıl içinde takriben 2 000 000 lira harcamak lâzımgolecektir. (1945 nüfus sayımının umumi masrafları takriben 1 400 000 liraya yükselmektedir).

Madde 2 : Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bağlı ve memleketimizin de üyesi bulunduğu Gıda ve Tarım Teşekkülü (FAO) İktisadi ve İctimai Koninseyin de tasvibi ile 1950 yılında Dünya ziraat sayımı yapılmasına karar vererek, teşkilâta mensup olsun, olmasın, bütün memleketleri bu sayıma işti-rake davet etmiştir. Bu davete Hükümetimizce de işti-rak olunmasında gerekçenin giriş kısmında arzolan çeşitli faydalar sağlanacağı nazara alınmış ve memleketimizde de bir ziraat sayımı yapılmak suretiyle Dünya ziraat sayımına katılmak ve bu sayıma hazırlık olmak üzere daha önce bir köy sayımı ile köylü işletmesi sondajı yapmak muvafık mütalâa edilmiştir. 1949 yılındaki köy sayımı ve köylü işletmeleri sondajı için bugünkü şartlara göre (145 000) lira, 1950 umumi ziraat sayımı için (2 000 000) lira, ve 1951 yılında yapılacak olan döküm ve tasnifler ile yayımlar için de (655 000) lira sarfedileceği tahmin edilmektedir.

Madde 3 : Sanayi sayımı, on yılda bir tekrarlanması ve nüfus sayımlarını yakından takip etmesi faydalı olan iş yerleri sayımının bir cüzünü teşkil etmekte ve millî Savunma hazırlıkları bakımından olduğu kadar sanayileşme gayretlerimizin neticelerini kavramak için de bir an önce teşebbüs edilmesi gereken bir iş haline gelmiş bulunmaktadır. Bu sayımın başarılabilmesi için (270 000) lirası 1949 yılında ve (230 000) lirası da 1950 yılında sarfedilmek üzere (500 000) liralık bir masrafa ihtiyaç olduğu hesaplanmış bulunmaktadır.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 1/527

Karar No. 11

12 . XII . 1949

Yüksek Başkanlığa

Bakanlar Kurulunun 21 . III . 1949 tarihli kararıyla Büyük Meclise sunulan Sayımlar Kanunu tasarısı ile gerekçesi İstatistik Genel Müdürü, Muavini ve İçişleri Bakanlığı Nüfus Genel Müdür Muavini huzurlarıyla İçişleri Komisyonunda incelendi.

Hükümet gerekçesinde beyan olunan tafsilâta bakılırsa bu tasarı ile ele alınan konu başlıca :

A) Genel nüfus sayımı;

B) Zirai sayım;

C) İş yerleri sayımı;

Noktalarını ihtiva etmektedir.

Türk Millî varlığının en esaslı canlı kıymeti ve ekonomi istihsalinin unsuru âlisi olan nüfusumuzun kemiyetini ve her yönden keyfiyetini ve ekonomi faaliyetlerinin başlıca kolu olan ve Millî varlık ölçüsünde %80 iş hacmimizi teşkil eden tarım hayatı ile faal nüfusumuzun tarım dışı ticari, sınai ve sair iş yerleri ile ilgili aileleri ve istihsal üniteleri itibarıyla sayımlarının belirli devrelerde bizim de katılmış olduğumuz milletlerarası istatistik kongrelerinin tesbit ettiği zamanlara ve ilmî metotlara uygun olarak sayımlarının yapılması ve muntazaman her devreyi bir ve birkaç evvelki ve aynı devrede mütemeddin diğer memleketler ile mukayeseli etüdleri sağlamaya esas olacak kıymette bu sayımların ittihad ile tekrarlanması Devletin deruhde ettiği âmme hizmetleri arasında birinci derecede önemli yer tutması gereken ilmî ve idari memleket şümül ana faaliyetler olarak ele alınmaktadır.

Şimdiye kadar Cumhuriyet devrinde yapılan ve tekrarlanan nüfus sayımlarını her biri için bir yıl evvelinden kredi ve o sayıma mahsus hükümler derpiş eden kanunlar vücuda getirilmiştir. Her sayım safhası için ayrı kanun kabulü 1927 den sonra 1935, 1940, 1945 de birer umumi nüfus sayımını sağlamış ise de zirai ve sınai sayımlar 1927 den bu yana bir daha tekrarlanmamış olmaları nasip olmamıştır.

Halbuki Devletin sulhde ve harbde iktisadi

ve iktisadi kudret ve takatinin esasını teşkil eden nüfusun hem ziraatte, hem de ziraat dışı iş yerlerindeki istihsal hayatında aile ve iş ünitesi olarak kemmi ve keyfi varlıklarını ve kıymetlerini ilmî metotlarla belirli devrelerde tasnifli olarak kayıma ve medeni dünyanın kabul ettiği documentation'lar halinde telifkına ve neşrine gidilmedikçe nüfus sayımlarından beklenen ilmî ve ameli faydalar tamam olamayacağından zikrolunan üç ana safhasında nüfus sayımlarının belirli devrelerde yapılp tekrarlanmasını derpiş eden ve artık her sayım devresi için ayrıca özel bir tesise ihtiyaç bırakmıyan böyle bir tasarının sevkine ve konunun böylece bir ana hizmet kanunu olarak mevzuatımıza girmesine lüzum ve zaruret bulunduğu ittifakla kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerine yapılan görüşmeler sırasında statik değerlerin tesbit ve tasnifini sağlayacak bu hükümler yanında dinamik istatistiklerine meselâ nüfus hareketlerinin de intizam ile takip ve neşrolunması lüzumu ileri sürülmüş, Hükümet adına verilen cevapta bunun memlekette on dört bölge itibarıyla teşkilât yapılmasına bağlı olup ilerde ayrıca bir istatistik teşkilât kanunu ile gelineceği ifade edilmiştir.

Diğer taraftan nüfus sayımı bahis konusu olurken nüfus kütüklerinin yeniden tesisini sağlayarak sicilde müessir yeni bir umumi tahrir yapılmasına ihtiyaç bulunduğu ileri sürülmüş, Hükümet adına Nüfus Genel Müdür Muavini tarafından verilen izahlara göre Nüfus Kanunu Hükümetçe hazırlanmış olduğu, ancak bunun Medeni Kanunumuzla da alâkasına binaen İsviçre'den bir mütehassis celbiyle nüfus kuyudat, muamelât, teşkilât ve mevzuatımızın yenibaştan ilmî ve ihtisas gözü ile tetkikten geçirilmesi muvafık görüldüğü ve cereyan eden mühasebattan bu uzmanın ancak Nisan ayında gelebileceğinin anlaşıldığı ve yeni bir tahrir işinin incelemeler sonunda getirilecek teklife esas olacağı tebeyyün etmetkedir.

Bu bahis etrafında inkişaf eden konuşmalar da ihzari mahiyetteki nüfus sayımları ile nüfus

sicillâtına müessir umumi tahririn, birbirinden ayrı ve hakikatta ilmen itina ile ayırt edilmesine ve pratik sahalarda da bu iki amelîyenin başka başka zamanlarda yapılarak bir diğerinden katî surette tecrit edilmesine zaruret olan işler olduğundan Hükümet ile mutabık kalındı. Ancak 1340 tarihinde yüz küsur ilcemizde yapılan yoklama tahririne benzer, sicillâtı ıslaha müteveceih bir umumi tahrir İçişleri Bakanlığınca hazırlanması temennisinin raporumuza dercine de ittifakla karar verildi..

Maddelerin konuşulmasına geçildikte :

Birinci maddenin ilk cümlesinde bahsolunan sayım işleri evvelece yapılmış olup bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra belirli devrelerde tekrarlanacağı, diğer tâli mahiyetteki yayımlar ise lüzum halinde bundan sonra yapılacağı temmül edilerek (yapılır) ve (tekrarlanır) kelimelerinin birinci ve ikinci cümlelerde yerleri değiştirilmiştir.

İkinci madde aynen kabul edilmiştir.

Üçüncü maddede maksat ziraatten sayılmayan her nevi istihsale ve her türlü kazanç sağlayan faaliyetlere ait istatistikleri toplamak olduğuna göre iş yerlerini tarif eden kayıtlar bu maksadı daha vuzuh ile ifadeye yarar şekle ifrağ olundu.

Dördüncü madde aynen kabul edilmiştir.

Beşinci maddede il ve ilçe merkezlerindeki sayım komitelerinin üç ilâ beş kişiden kurulacağı ve üyelerin idare üstlerince seçileceği, bir belediye temsilecinin de bu komiteye katılacağı tasrih edilmiştir.

Altıncı maddenin son fıkrasındaki istisnânın yargıç ve savcılara hasrı ile (Her türlü adlî me-

murlar) kaydının tayyî uygun görüldü.

Yedi, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, on üç, maddeler aynen kabul edildi

Sayımların belirli devrelerde ilmi metotlarla tekrarlanmasını istihdaf eden böyle bir kanunda sayım neticelerinin yayınlanması da ilmi ve amelî bakımdan zarurî olduğu halde şimdi 1950 sayımlarına yaklaştığımız şu günlere kadar 1940 ve 1945 sayımlarının ilişik tafsilâtli neticelerinin türlü sebeplerle yayınlanmaları geciktiği de bir hakikat olarak nazara alındı. Ve bu cihetin kanun metninde bir müeyyideye bağlanması, sayım amelîyesinin belirli devrelerde tekrarlanması gibi neticelerinin en geç gelecek sayım devresinin yarısından evvel yayımını sağlayacağı görüşülerek bu cihetin bir madde sevkiyle tasarıya dercinde Hükümetle mutabık kalındı ve 14 nci madde yeniden kaleme alınarak ilâve edildi..

Geçici 1, 2 nci maddeler aynen geçici 3 nci madde tarih tashihiyle Hükümetin 14 ve 15 nci maddeleri 15 ve 16 nci madde olarak aynen kabul edildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulması oy birliğiyle kararlaştırıldı.

İçişleri Komisyonu Başkanı	Başkan V.
Tekirdağ	Çoruh
C. Uybadañ	A. Tüzün
Sözcü	Kâtip
Kars	Balıkesir
A. Eyidoğan	F. Tiritoğlu
Bolu	Çorum
I. Yalçın	S. Karafakıoğlu
Gümüşane	Gümüşane
Ş. Sökmensüer	A. K. Varınca
	Ş. Ergun
	Amasya
	E. Uras
	Giresun
	E. Dizdar
	Konya

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Sayı : 1/527
Karar : 105

17 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Başkanlığın 25 . II . 1949 tarihli 7/556/6/1104 sayılı yazısıyla Büyük Millet Meclisine sunulup tetkiki İçişleri Komisyonuna ve komisyonumuza havale buyurulan «Sayımlar Kanunu ve gerekçesi» Başbakanlık ve Maliye temsilcileri hazır bulunduğu halde İçişleri Komisyonu rapo-

ru ve değiştirmeleri ile birlikte okunup incelendi.

Tümü üzerine geçen görüşmeler:

— En geniş mâna ve tatbikatı ile istatistik mevzuunun millî varlığımızı tanıttacak, alınacak bütün tedbirlerin seyir ve isabet derecelerini te-

min, tâyin ve kontrole yarıyacak ana ehemmiyeti, ve bütün millî faaliyet neticelerini sadakat, sürat ve sıhhatle inikâsa ve iraeve imkân verecek büyük kıymeti,

— Şimdiye kadar masruf mesai ve neticeleri,

— Milletlerarası münasebetlerimizin gerek-tirdiği yeni ihtiyaçlar,

— İleri memleketlerde usul, tatbikat ve devrelere ait durumlar,

— Bütçe bakımından neticeler,

— Ve nihayet durumumuza en uygun olacak şekil,

gözden geçirildi.

Netice :

Tasarının bu maksatlara hizmet edecek mahiyette olduğu ve müzakereye değer bulunduğu noktasında birleşilerek, İçişleri Komisyonu teklifi esas alınmak suretiyle maddelere geçilmesine karar verildi.

Kanunun unvanı :

«Genel Sayımlar Kanunu» olarak değiştirilmiştir.

Madde 1 :

i - Amerika, İngiltere, Fransa, İtalya, İspanya, Belçika gibi birçok ileri memleketlerde nüfus sayımlarının on senede bir yapılmakta ve hakiki mukayese devrelerinin on sene olarak kabul edilmekte bulunduğu,

ii - Tarım Genel Sayımlarının da müşterek masrafları azaltmak ve muayyen devrelere ait tetkik ve mukayeselere imkân vermek için mütenazır devrelere alındığı,

iii - Bütçe mülâhazaları bakımından da bu şeklin daha elverişli olduğu,

IV - Tam tasniflerin esasen birkaç sene sürdüğü,

V - 5545 sayılı Milletvekilleri Seçim Kanununun 5 nci maddesi 1 nci fıkrası «Seçilecek milletvekili sayısının tesbitinde son genel nüfus sayımı neticesi esas tutulur.» Anavaşanın 13 ncü maddesi 1 nci fıkrası «Büyük Millet Meclisinin seçimi dört yılda bir yapılır.» şeklinde ise de yukardaki teknik mülâhazalar ve genel nüfus sayımlarının bizatihi mıntakalar itibariyle arzedeceği seyyaliyetler karşısında seçim bakımından ancak faydalı bir istikrar temin edeceği düşünceleriyle ve çoğunlukla sureti ilişik şekle kalbi daha uygun görüldü.

Madde 2 : Hükümetin teklifi aynen kabul

edildi.

Madde 3 : İçişleri Komisyonunun teklifi aynen kabul edildi.

Madde 4 : Beşinci maddede «Merkez sayım komitesi» tâbiri olduğu nazara alınarak sadece bu noktadan tashihatla İçişleri Komisyonunun teklifi kabul olundu.

Madde 5 : İçişleri Komisyonunun teklifi aynen kabul edildi.

Madde 6 : İçişleri Komisyonunun teklifi, bir cümlesi tadil edilerek kabul olundu.

Madde 7 : Hükümet teklifi, son fıkrası kaldırılmak suretiyle kabul olundu.

Madde 8, 9, 10 : Hükümleri Hükümetle muatabık olarak tavsiye ve 8 nci madde haline kalbedildi.

Madde 11 : Hükümetin 11 nci maddesi 9 ncü madde olarak kabul edildi.

Madde 12 : Asaâda arzedileceği üzere Hükümetin 12 nci maddesi muvakkat madde olarak alındı.

Madde 13 : Ufak tavzihlerle 10 ncü madde olarak kabul edildi.

Madde 14 : İçişleri Komisyonunun teklifi tadilen 11 nci madde olarak kabul edildi.

Geçici 1, 2, 3 ncü maddeler : Kaldırıldı. Ve yerine geçici madde olarak Hükümet tasarısının 12 nci maddesi tadilen kondu.

Madde 15 : Hükümetin 14 ncü maddesi olup 12 nci madde olarak aynen kabul edildi.

Madde 16 : Hükümetin 15 nci maddesi 13 ncü madde olarak aynen kabul edildi.

Bu esasa göre veniden hazırlanan kanun tasarısı Yüksek Meclisin takdirine sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Bu Rapor Sözcüsü	Kâtip
Mardin	Manisa	Ankara
R. Erten	F. Kurdoğlu	F. Öymen
Amasya	Ankara	Ankara
A. K. Yiğitoğlu	M. Eriş	C. Gölet
Divarhacı	Edirne	Erzincan
S. Uluğ	M. N. Gündüzalp	N. Pekcan
İsparta	İzmir	İzmir
K. Turan	S. Dikmen	A. İnan
Kastamonu	Kırklareli	Kırşehir
T. Coskan	Koral. K. Aoğan	S. Torgut
Niğde	Ordu	Tokad
R. Gürsou	H. Yalman	R. A. Sevengül
Trabzon		Urfa
A. R. Işık		E. Tekeli

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sayımlar Kanunu tasarısı

MADDE 1. — Türkiye’de beş yılda bir nüfus ve on yılda bir ziraat ve iş yerleri sayımları yapılır. Binalar sayımı ile tâli derecedeki diğer çeşitli sayımlar lüzum görüldükçe tekrarlanır.

MADDE 2. — Sayımlardan önce deneme sayım ve anketleri yapılacağı gibi sayımlarla beraber ve iki sayım arasındaki devrede de sondaj anketleri ve kısmi sayımlar yapılabilir.

MADDE 3. — Memleket nüfusunun tamamı nüfus sayımlarına, ziraat işleriyle uğraşan her fert veya işletme ziraat sayımlarına ve ziraat sayımlarının şumülü dışında kalan bütün sanayi ve ticari işletmeleri de iş yerleri sayımlarına tâbidir.

MADDE 4. — İstatistik Genel Müdürlüğü sözü geçen sayımlar ve anketlere ait lüzumlu hazırlıkları yapar ve bu işlerin gerektirdiği her türlü çalışma ve tedbirlerde İçişleri Bakanlığı ve sayım konusuna göre de diğer ilgili bakanlıklar ve Devlet daireleriyle iş birliği eder. İş birliğine lüzum gösterecek çalışmalarla ilgili esasların tesbit ve ihzarı ve iş birliğinin tanzimi İstatistik Genel Müdürünün başkanlığında kurulacak ve bakanlıklar mümessillerini de ihtiva edecek merkezî bir komite tarafından sağlanır.

MADDE 5. — Çeşitli sayımları İstatistik Genel Müdürlüğünün belirteceği esaslar ve usuller dairesinde hazırlamak ve yürütmek ve bu hususta gerekli bütün tedbirleri almak üzere «Merkez Sayım Komitesi» nin tesbit edeceği il ve ilçe merkezlerinde idare üstlerinin başkanlığında sayım komiteleri kurulur. Bu komitelerin çalışmalarından ve işlerin yönetmeliklere uygun olarak yürütülmesinden idare üstleri sorumlu tutulur.

MADDE 6. — Memlekette okur yazar herkes sayım komiteleri ve bunların bulunmadığı yerlerde mahallin en büyük idare üstü tarafın-

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sayımlar Kanunu tasarısı

MADDE 1. — Türkiye’de beş yılda bir nüfus ve on yılda bir ziraat ve iş yerleri sayımları tekrarlanır. Binalar sayımı ile diğer tâli derecedeki sayımlar lüzum görüldükçe yapılır.

MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Memleket nüfusunun tamamı nüfus sayımlarına, tarım işleriyle uğraşan her fert veya işletme tarım sayımlarına ve tarım sayımlarının şumülü dışında kalan ve kazanç temin eden ve etmiyen bütün iş yerleri ve kurumlar iş yerleri sayımlarına tâbidir.

MADDE 4. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Çeşitli sayımları İstatistik Genel Müdürlüğünün belirteceği esaslar ve usuller dairesinde hazırlamak ve yürütmek ve bu hususta gerekli bütün tedbirleri almak üzere (Merkez Sayım Komitesinin) tesbit edeceği il ve ilçe merkezlerinde idare üstlerinin başkanlığında idare üstlerinin seçeceği ve aralarına bir de belediye temsilcisinin katılacağı üç ilâ beş kişilik birer seçim komitesi kurulur. Bu komitelerin çalışmalarından ve işlerin yönetmeliklere uygun olarak yürütülmesinden idare üstleri sorumlu tutulur.

MADDE 6. — Memlekette okur yazar herkes sayım komiteleri ve bunların bulunmadığı yerlerde mahallin en büyük idare üstü tarafından

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sayımlar Kanunu

MADDE 1. — Genel Nüfus ve Genel Tarım sayımları sonu sıfırla (0) biten yıllarda, genel iş yerleri sayımları sonu birle (1) biten yıllarda olmak üzere (10) senede bir defa İstatistik Genel Müdürlüğüne tekrarlanır. Diğer sayımlar ve anketlerin tarihi İstatistik Genel Müdürlüğünün teklifi ve Başbakanlığın tasvibiyle tesbit olunur.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Memleket nüfusunun tamamı nüfus sayımlarına, tarım işleriyle uğraşan her fert veya işletme tarım sayımlarına ve tarım sayımlarının şümulü dışında kalan ve kazanç temin eden veya etmiyen bütün iş yerleri ve kurumlar işyerleri sayımlarına tâbidir.

MADDE 4. — İstatistik Genel Müdürlüğü sözü geçen sayımlar ve anketlere ait lüzumlu hazırlıkları yapar ve bu işlerin gerektirdiği her türlü çalışma ve tedbirlerde İçişleri Bakanlığı ve sayım konusuna göre de diğer ilgili Bakanlıklar ve Devlet daireleri ile iş birliği eder. İş birliğine lüzum gösterecek çalışmalarla ilgili esasların tesbit ve ihzarı ve iş birliğinin tanzimi İstatistik Genel Müdürünün başkanlığında kurulacak ve Bakanlıklar mümessillerini de ihtiva edecek merkez sayım komitesince sağlanır.

MADDE 5. — İçişleri Komisyonunun beşinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Memlekette okur yazar herkes sayım komiteleri ve bunların bulunmadığı yerlerde mahallin en büyük idare üstü tarafından

Hü.

dan verilen nüfus sayım ve denetleme memurluğu işini kabul etmek zorundadır. Diğer sayımlarda başta ilgili bakanlıklar memurları olmak üzere çeşitli bakanlıklar ve bunlara bağlı teşekküller memurlarından lüzumu kadari aynı makamlar tarafından vazifelendirileceği gibi diğer yurttaşların da yardımına başvurulur. Memleketin güvenlik ve inzibat işleri ve sağlık ve genel hizmetleriyle yüksek ekonomi işlerinin aksamaması için sayımla ilgili işlerden istisnası gereken memur ve sair kimseler, Bakanlar Kurulunun kararlaştıracağı esaslara göre valiler tarafından belirtilir. Yargıçlar ve savcılar ile her türlü adli memurlar sayımla ilgili vazifelerden istisna edilir.

MADDE 7. — İstatistik Genel Müdürlüğü sayım ve anketlerin bütün memlekette aynı usuller ve esaslar dairesinde yapılmasını sağlamak maksadiyle lüzum görülecek yerlerde sayım memur ve idarecileri yetiştirmek üzere geçici kurslar açmaya yetkilidir.

Bir mahalde bir nevi sayım ve anket için açılan kursların devam süreleri toplamı bir yılda bir aydan fazla olamaz.

MADDE 8. — Yukarıki maddeye göre açılacak kurslara öğretici olarak görev alacaklara memur olsun olmasın, ders saati başına en çok beş liraya kadar ücret verilebilir.

Ancak bir öğreticiye bir günde verilecek ders saati ücretleri toplamı on beş lirayı geçemez.

Kursun açıldığı mahal dışından görevlendirilecek olanlara memur iseler harcırah hükümlerine göre, değilse 5 - 10 lira arasında olmak üzere Genel Müdürlükçe tesbit olunacak miktarda gündelik verilmekle beraber yukarıki hükümlere göre ders ücreti verilir. Memur olmayanlara belli tarifeli vesaitle seyahatte hangi mevki üzerinden bilet parası verileceği Genel Müdürlükçe tesbit olunur. Bunların gayrimuayyen vesaitle seyahatleri halinde hakiki yol masrafları ödenir.

İstatistik Genel Müdürlüğü teşkilâtına dâhil memur ve hizmetlilerden görevlendirileceklere verilecek ders sayısı hakkında 3888 sayılı Kanun uygulanır.

İçiş. K.

verilen nüfus sayımı ve denetleme memurluğu işini kabul etmek zorundadırlar. Diğer sayımlarda başta ilgili Bakanlıklar memurları olmak üzere çeşitli Bakanlıklar ve bunlara bağlı teşekküller memurlarından lüzumu kadari aynı makamlar tarafından vazifelendirileceği gibi diğer yurttaşların da yardımına başvurulur. Memleketin güvenlik ve inzibat işleri ve sağlık ve genel hizmetleriyle - Yüksek ekonomi işlerinin aksamaması için - sayımla ilgili işlerden istisnası gereken memur ve sair kimseler, Bakanlar Kurulunun kararlaştıracağı esaslara göre valiler tarafından belirtilir. Yargıçlar ve savcılar sayımla ilgili vazifelerden istisna edilir

MADDE 7. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

verilen nüfus sayım ve denetleme memurluğu işini kabul etmek zorundadır. Diğer sayımlarda başta ilgili Bakanlıklar memurları olmak üzere çeşitli Bakanlıklar ve bunlara bağlı teşekküller memurlarından lüzumu kadarı aynı makamlar tarafından vazifelendirileceği gibi diğer yurttaşların da yardımına baş vurulur. Sayımla ilgili işlerden istisnası gereken memur ve sair kimseler, Bakanlar Kuurlunun kararlaştıracığı esaslara göre valiler tarafından belirtilir. Yargıçlar ve savcılar sayımla ilgili vazifelerden istisna edilir.

MADDE 7. — İstatistik Genel Müdürlüğü sayım ve anketlerin bütün memlekette aynı usuller ve esaslar dairesinde yapılmasını sağlamak maksadiyle lüzum görülecek yerlerde sayım memur ve idarecileri yetiştirmeye yetkilidir.

MADDE 8. — Sayım ve anketlerle ilgili işlerde bu kanun gereğince görevlendirileceklere verilecek ücretler, yevmiyeler veya soru kâğıdı başına tazminatlar ile mesai saatleri içinde ve dışında çalıştırılacak memurlara verilecek zaruri masraf karşılıkları ile her çeşit tazminat ve Harırah Kanunu dışında kalanlara verilecek yoluklar Bakanlar Kurulunca belirtilecek miktar ve esaslara göre ödenir.

Hü.

MADDE 9. — 7 nci maddede yazılı kurslara kursun bulunduğu mahaldeki genel, katma ve özel bütçeli daireler ile 3659 sayılı Kanuna tâbi müesseselerin memur ve hizmetlilerinden öğrenci olarak katılacaklara, asli memuriyetlerini ifa ettikleri yer ile kursun bulunduğu yer arasına munhasır olmak üzere belli tarifeli nakil vasıtaları bilet bedeli ödenir.

Yukarda yazılı daire ve müesseselerin bu mahal dışında öğrenci olarak kursa katılacak memur ve hizmetlilerine harcirah hükümlerine tevfikan geçici görev yolluğu ödenir.

Uhdesinde yukarda yazılı görevlerden birisi bulunmayan kurs öğrencilerine, bunlar şayet kursun açıldığı mahalde mukim iseler, en çok beş liraya kadar gündelik, diğer bir mahalden getirilmiş bulunuyorlarsa belli tarifeli vesait ile seyahatlerinde birinci mevki bilet ücreti, belli olmayan tarifeli vesaitle seyahatlerinde hakiki yol masrafı ödenmekle beraber 5 - 10 lira arasında Genel Müdürlükçe belirtilecek gündelik verilir.

MADDE 10. — 9 ncu maddede yazılı daire ve müesseseler memur ve hizmetlilerinden, memuriyetlerinin bulunduğu mahaldeki sayım ve anket işlerinde görevlendirileceklerine o şehir veya kasaba içerisindeki belli tarifeli nakil vasıtaları bilet ücreti ödenir.

Bulunduğu mahal dışında görevlendirileceklerine harcirah hükümlerine tevfikan yolluk ve gündelikleri verilir.

Uhdesinde yukarda yazılı görevlerden birisi bulunmayanlardan, mukim buldukları mahaldeki sayım ve anket işlerinde vazifelendirilenlerle o mahal dışında görevlendirilenlerin gündelik ve yollukları hakkında 9 ncu maddenin son fıkrasının durumlarına uyan hükümleri uygulanır. Bunlara Bakanlar Kurulu kararı ile gündelik yerine soru kâğıdı başına tesbit olunacak bir ücret verilmesi de mümkündür.

MADDE 11. — İstatistik Genel Müdürlüğü memurlarından olup sayımların hazırlık ve denetleme işlerinde merkezleri dışında çalışanlara Bakanlar Kurulu kararıyla her sayım için bir defaya mahsus olmak üzere en çok üç aylık tutarı nispetinde fazla çalışma ücreti ödenebi-

İçiş. K.

MADDE 9. — 7 nci maddede yazılı kurslara kursun bulunduğu mahaldeki genel, katma ve özel bütçeli daireler ile 3659 sayılı Kanuna tâbi müesseselerin memur ve hizmetlilerinden öğrenci olarak katılacaklara, asli memuriyetlerini ifa ettikleri yer ile kursun bulunduğu yer arasına munhasır olmak üzere belli tarifeli nakil vasıtaları bilet ücreti ödenir.

Yukarda yazılı daire ve müesseselerin bu mahal dışında kalan öğrenci olarak katılacak memur ve hizmetlilerine Harcirah Kararnamesi hükümlerine tevfikan geçici görev yollulu ödenir.

Uhdesinde yukarda yazılı görevlerden birisi bulunmayan kurs öğrencilerine, bunlar şayet kursun açıldığı mahalde mukim iseler, en çok beş liraya kadar gündelik, diğer bir mahalden getirilmiş bulunuyorlarsa belli tarifeli vesait ile seyahatlerinde hakiki yol masrafı ödenmekle beraber 5 - 10 lira arasında genel müdürlükçe belirtilecek gündelik verilir.

MADDE 10. — 9 ncu maddede yazılı daire ve müesseseler memur ve hizmetlilerinden, memuriyetlerinin bulunduğu mahaldeki sayım ve anket işlerinde görevlendirileceklerine o şehir veya kasaba içerisindeki belli tarifeli nakil vasıtaları bilet ücreti ödenir.

Bulunduğu mahal dışında görevlendirileceklerine Harcirah Kararnamesi hükümlerine tevfikan yolluk ve gündelikleri verilir.

Uhdesinde yukarda yazılı görevlerden birisi bulunmayanlardan mukim buldukları mahaldeki sayım ve anket işlerinde vazifelendirilenlerle o mahal dışında görevlendirilenlerin gündelik ve yollukları hakkında 9 ncu maddenin son fıkrasının durumlarına uyan hükümleri uygulanır. Bunlara Bakanlar Kurulu kararıyla gündelik yerinde soru kâğıdı başına tesbit olunacak bir ücret verilmesi de mümkündür.

MADDE 11. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 9. — Hükümetin 11 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

lir. Bir yıl içinde birden fazla sayım yapılsa dahi yalnız birisi için bu ücretler ödenir.

MADDE 12. — Sayımlara ait her türlü gider ve ücretlerle sayımların sonuçlarını almayı sağlayacak bütün giderler İstatistik Genel Müdürlüğü Bütçesine konacak «Sayım ödenekleri» n-den verilir.

MADDE 13. — Makbul bir özre dayanmaksızın sayım memurluğu ödevini yapmaktan kaçınanlara, sayım işleri hakkındaki yönetmelikler hükümlerine aykırı harekette bulunanlara, sorulara cevap vermiyenlere veyahut bile bile hakikata aykırı cevap verenlere mahallin sulh mahkemesi tarafından temyizi kabil olmamak üzere (20) liradan (50) liraya kadar hafif para cezası hükmedilir. Sayım ve anket sorularına verilen ferdî cevapları İstatistik Genel Müdürlüğünün sorumlu teşkilâtı dışına ifşa edenler hakkında İstatistik Kanununun 16 ve 18 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

Sayım ve denetleme memuru olarak yetişmek üzere kurslara iştirak eden kimseler sayım memurluğu ödevini makbul bir özre dayanmaksızın yapmaktan kaçındıkları takdirde haklarında yukarıki fıkra hükmü uygulanmakla beraber yetiştirilmeleri için yapılan bütün masraflar kendilerine ayrıca ödetilir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 1950 yılında nüfus ve binalar sayımı yapılır. Bu sayımın hazırlıklarına 1949 yılında başlanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 1950 yılında bir ziraat sayımı ve 1949 da da bu sayıma hazırlık olmak üzere bir köy sayımı ve bir de köylü işletmeleri anketi yapılır.

GEÇİCİ MADDE 3. — İş yerleri genel sayımının bir cüz'ü olmak üzere 1949 yılında belli bir sayıdan fazla işçi çalıştıran imalâthanelere şâmil bir sanayi sayımı ile bu sayıma hazırlık

İçiş. K.

MADDE 12. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14 — Sayım sonuçlarının en muhtasarından en mufassalına kadar safha safha yayınlanması en geç iki sayım arasındaki sürenin ortasına kadar sağlanır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — İş yerleri genel sayımının bir cür'i olmak üzere 1950 yılında belli bir sayıdan fazla işçi çalıştıran imalâthanelere şâmil bir sanayi sayımı ile bu sayıma hazırlık

B. K.

MADDE 10. — Makbul bir özre dayanmaksızın sayım memurluğu ödevini yapmaktan kaçınanlara, sayım işleri hakkında tesbit edilecek esaslara aykırı harekette bulunanlara, sorulara cevap vermiyenlere ve yahut bile bile hakikate aykırı cevap verenlere mahallin sulh mahkemesi tarafından temyizi kabil olmamak üzere (20) liradan (50) liraya kadar hafif para cezası hükmedilir. Sayım ve anket sorularına verilen ferdi cevapları İstatistik Genel Müdürlüğünün sorumlu teşkilâtı dışına ifşa edenler hakkında 1554 sayılı İstatistik Umum Müdürlüğünün salâhiyet ve Vazifeleri hakkındaki Kanununun 16 ve 18 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

Sayım ve denetleme memuru olarak yetişmek üzere kurslara iştirak eden kimseler sayım memurluğu ödevini makbul bir özre dayanmaksızın yapmaktan kaçındıkları takdirde haklarında yukarıki fıkra hükmü uygulanmakla beraber yetiştirilmeleri için yapılan bütün masraflar kendilerine ayrıca ödetilir.

MADDE 11. — Sayım sonuçlarının en muhtasarından en mufassalasına kadar safha safha yayınlanmasının 10 senede bir yapılan sayımlarda, bu sayımları takibeden üç yıl içinde ve diğer sayımlarda ise iki yıl içinde tamamlanması mecburidir.

Hü.

mahiyetinde olmak üzere de bütün iş yerlerinin umumî bir tesbiti yapılır.

MADDE 14. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 15. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan <i>Ş. Günaltay</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>N. Erim</i>
Devlet Bakanı <i>N. E. Sumer</i>	Adalet Bakanı <i>Fuad Sirmen</i>
Millî Savunma Bakanı <i>H. Çakır</i>	İçişleri Bakanı <i>E. Erişirgöl</i>
Dışişleri Bakanı <i>N. Sadak</i>	Maliye Bakanı <i>İ. R. Aksal</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>T. Banguoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı <i>Ş. Adalan</i>
Eko. ve Ticaret Bakanı <i>C. S. Barlas</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Dr. K. Bayisit</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı <i>Dr. F. Ş. Bürge</i>	Tarım Bakanı <i>Cauid Oral</i>
Ulaştırma Bakanı <i>Dr. Kemal Satır</i>	Çalışma Bakanı <i>Reşat Ş. Siner</i>

İçiş. K.

mahiyetinde olmak üzere de bütün iş yerlerinin umumî bir tasnifi yapılır.

MADDE 15. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

B. K.

GEÇİCİ MADDE 1. — 1950 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin İstatistik Genel Müdürlüğü kısmındaki 417 nci (Sayım ve anket giderleri) bölümüne ait formül kaldırılmış ve yerine (Genel Sayımlar Kanununun 8 nci ve 9 ncu maddeleri gereğince yapılacak ödemelerle, kurs giderleri, kâğıt ve tab ücret ve giderleri, sayımlar münasebetiyle muvakkaten tutulacak yerlerin kira bedelleri, ankete dâhil olacak ailelere verilecek primler ile sayımlar ve anketlerle ilgili diğer bilmum giderler bu bölümün alâkalı maddelerinden ödenir.) Formülü konulmuştur.

MADDE 12. — İçişleri Komisyonunun 15 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 13. — İçişleri Komisyonunun 16 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.